

Bölüm 3

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ¹

Buğra Çağatay SAVAŞ², Özgür KARATAŞ³

Giriş

Spor ortamlarında, bireysel ya da takım yarışmalarında veya rekreatif faaliyetlerde oldukça etkili bir empati yeteneğine ihtiyaç duyulacağı ve spor alanına yansıtılmasının gerekliliği açıktır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) ya da Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun olacak; öğretmen, antrenör, rekreatif etkinlik uzmanları yada yönetici adaylarının mesleki yaşantılarında daima yüksek bir empati düzeyine sahip olmaları önemlidir.

Empatinin Tanımı

Empati kişinin, “hayal etme (imagination), taklit (imitation), gözlem (observation), dili kullanma, bakış açısı oluşturma (perspective taking) veya duygulara iştirak etme vasıtasıyla onun duygularını anlaması ve bilgi edinmesini sağlar” (Keskin, 2007).

Empati terimi, başkalarının zihinsel durumlarına duyarlılık ve anlayış anlamına gelir (Smith, 2006). En geniş anlamda empati, bir kişinin diğerinin gözlemlenen deneyimlerine tepkilerini ifade eder (Davis, 1983).

İletişimin en önemli faktörlerinden biri empatidir. Kişisel başarı için gerekli olan empati, algılama, anlama, duyguları açıklama gibi bir çok önemli kişisel özellikleri içeren bir kavramdır”. Diğerlerinin bakış açısını anlayabilme, duygusal zekânın boyutlarından biri olan empatidir (Uysal, 2014),

Bireylerin karşısındakileri anlamaya çalışması ve paylaşması şeklinde açıklanabilecek olan empati, iletişim için çok büyük önem taşımakta ve kişiler arası ilişkilerde belirleyici rol oynamaktadır (Ünal, 2007).

Gürgen (1997)’e göre, empati, tarafların birbirlerini algılama ve anlama isteğidir. Bunu başarabilen kimse çevresinde sevilir. Lider özelliklerine sahip kişilerin empati becerilerinin gelişmiş olduğu görülmektedir. Liderlerde empati becerisinin ihtiyaç

¹Bu çalışma danışmanlığını özgür Karataş’ın yaptığı ve Buğra Çağatay Savaş’ın tamamladığı İnönü Üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsüne sunulan yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir’

²Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, b_c_savas@hotmail.com

³Doktor Öğretim Üyesi, İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, ozgur.karatas@inonu.edu.tr

ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p<0,05$), spor branşı değişkeninin ise, empatik eğilim ölçeği puan ortalamaları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Yaş, cinsiyet, okuduğu bölüm, okuduğu sınıf düzeyi ve spor yılı değişkenlerinin BESYO öğrencilerinin empatik eğilim düzeyleri üzerinde etkili olurken, spor branşının etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırma sonucunda yapılan inceleme ve yorumlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

Bu çalışma sadece İnönü Üniversitesinde öğrenim gören BESYO öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla bundan sonra yapılması planlanan çalışmalarda örneklemin genişletilerek yurt genelindeki BESYO öğrencilerinin empati düzeyleri belirlenebilir. Bu sayede öğrencilerinin empati düzeylerinin geliştirilmesine yönelik programlar hazırlanabilir. Ayrıca farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenciler ile BESYO'lardaki öğrencilerin empati düzeyleri karşılaştırılarak farklar tespit edilebilir. Empati düzeylerinin geliştirileceği en önemli yer aile ve okuldan sonra spor ortamı olduğundan BESYO'lardaki öğrencilerin bu tür davranışlarının geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Kapıkıran, A.N. (2016). Üniversite öğrencilerinde ahlaki davranışın empatik eğilim ve kendini ayarlama açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, III(28): 33-47.
- Akkoyun, F. (1987). Empatik eğilim ve ahlaki yargı. *Psikoloji Dergisi*, 6(21): 91-8.
- Akkoyun, F. (1982). Empatik anlayış üzerine. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15(2): 63-9.
- Alislanoğlu, F., Köksal, A. (2000) Gençlerin ben durumları (ego state) ve empatik becerilerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18): 11-6.
- Arslanoğlu, C. (2012). Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeyleri ve Saldırganlık İlişkisinin İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aydın, M. Ş. (2011). *Açık Toplumda Din Eğitimi*, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Balçıklı, G. S. (2017). Yarışma sporlarının ahlaksal amacı. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 8(1): 47-51.
- Baltaş, Z., Baltas, A. (2005) *Bedenin Dili*. İstanbul, Remzi Kitapevi.
- Baştuğ, G. (2009). Voleybol antrenör adaylarının empatik becerileri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3): 222-7.
- Baron-Cohen, S., Wheelwright, S. (2004). The empathy quotient: An investigation of adults with asperger syndrome or high functioning autism and normal sex differences. *J Autism Dev Disord*, 34(2): 163-75.
- Bayraktar, G., Tozoğlu, E., Öztürk, M.E. (2015). Spora katılan ve katılmayan lise öğrencilerinin empatik eğilimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 16(5): 73-87.
- Burleson, B.R. (1982). *The Development Of Comforting Communication Skills In Childhood And Adolescence*. Child Development.
- Davis, M.H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *J Pers Soc Psychol*, 44(1): 113-26.
- Davis, C.M. (2005) Empati nedir, empati öğretilir mi? Ö Sezer, S Damar (Çevirenler) İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(9): 77-88.
- Diñçyürek, S. (2004). Üniversite öğrencilerinin empatik becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 10: 95-116.

Spor Bilimleri

- Dorak, F., Vurgun, N. (2006). Takım sporları açısından empati ve takım birlikteliği ilişkisi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2): 73-7.
- Dökmen, Ü. (1998) *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*, 7. Basım. İstanbul, Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (1988). Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psikodrama ile geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21(1-2): 155-90.
- Dökmen, Ü. (1987). Empati kurma becerisi ile sosyometrik statü arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 20(1-2): 183-207.
- Erdoğan, İ. (2011) İletişimi Anlamak. Ankara, Pozitif Matbaacılık.
- Erkuş, A., Yakupoğlu, S. (2001). Spor ortamında empati ölçeği (SEM) geliştirme çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1): 22-31.
- Eroğlu, E. (2011). 2011 Yılı Yasaklılar Listesi ve Doping Uygulamalarının Sağlıklı Sporcu Üzerindeki Etkisi. İçinde: TFF Doping Mücadele ve Futbolda Performans Artırma Yöntemleri. Ankara, 471-90.
- Goleman, D. (2011). *Duyusal Zekâ*, Varlık Yayınları.
- Gürgen, H. (1997). Örgütlerde İletişim Kalitesi. İstanbul, Der Yayınları.
- Kabapınar, Y. (2005). Uygulama ve değerlendirme ölçütleriyle hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilecek bir öğretim yöntemi olarak empati. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(9): 119-42.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara, Nobel Yayınevi.
- Keskin, S.C. (2007). Sosyal Bilgiler Derslerinde Empati Becerilerine Dayalı Öğretim Tekniklerinin Kullanımı. Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul.
- Metin, H. (2011). Empatik iletişim ve yönetim. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (32): 177-204.
- Murat, H., Abdullah, T. (2003). Sosyal zeka kavramının bir boyutu olarak empati ve performans üzerine bir inceleme. *CU Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2): 211-25.
- Nunes, P, Williams, S., Sa, B., Stevenson, K. (2011). A study of empathy decline in students from five health disciplines during their first year of training. *Int J Med Educ*, 2: 12-7.
- Öztürk Koparan, N.H., Haşıl, N., Efe, M., Özkaya, G. (2004). Antrenör ve hakemlerin empati durumlarının araştırılması. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1): 19-25.
- Reynolds, WJ., Scott, B. (1999). Empathy: A crucial component of the helping relationship. *J Psychiatric Ment Health Nurs*, 6(5): 363-70.
- Rogers, C.R. (1983). Empatik olmak değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir. (Çeviren: F. Akkoyun), *Ankara Üniversitesi EBF Dergisi*, 16: 103-24.
- Smith, A. (2006). Cognitive empathy and emotional empathy in human behavior and evolution. *Psychol Rec*, 56: 3-21.
- Spears, L.C. (2010). Character and servant leadership: Ten characteristics of effective caring leaders. *JVL*, 1(1): 25-30.
- Şam, T.C. (2014). BESYO Öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri ve empatik eğilimlerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3): 39-51.
- Uysal, O. (2014). *Liderliğin Anatomisi*, 2. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.
- Ünal, F. (2007). Çocuklarda empatinin gelişimi: Empatinin gelişiminde anne baba tutumlarının etkisi. *Millî Eğitim Dergisi*, 176: 134-48.
- Ünal, C. (1972). İnsanları anlama kabiliyeti. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(3): 71-93.